

Hebben we de verkeerde steursoort uitgezet?

Onderzoekers van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen hebben aan de hand van botmateriaal uit archeologische opgravingen de aanwezigheid van steur in de Noordzee gereconstrueerd voor de voorbije 7.000 jaar. Zo blijkt dat in onze wateren een onvermoede soort dominant was. Is dát de meest geschikte kandidaat om hier opnieuw te introduceren en de steur van uitroeiing te redden?

We kennen steur vooral van hun eitjes: kaviaar, ook wel 'zwart goud' genoemd. Maar ook de vissen zelf zijn bijzonder. Zo zijn er 20 steursoorten waarvan sommige liefst 6 meter lang worden en 400 kilogram wegen. Steuren worden ook oud: gemiddeld zo'n 50 jaar, maar eeuwlingen zijn geen uitzondering. De schubloze vissen met donkere bovenlijf en witte buik voeden zich doorgaans met onder meer kleine vissen en garnalen. De meeste soorten leven jaren in zee voor ze geslachtsrijp zijn en de rivier opzwemmen om te paaien. Ze zijn trouwens al zo'n 200 miljoen jaar op aarde, en worden wel eens 'levende fossielen' genoemd.

Andere soort dominant

Onderzoekers dachten altijd dat in de Noordzee en Baltische Zee maar één steursoort rondzwom: de Europese steur *Acipenser sturio*. Deze soort kwam ooit voor in alle Europese rivieren en zeeën, maar is nu alleen terug te vinden in het Gironde-Garonne-Dordognebekken in Frankrijk. Archeologische resten van steur in Nederland, België, Groot-Brittannië of Frankrijk werden met de ogen dicht aan de Europese steur toegeschreven. Tot onderzoeker Els Thieren (KBIN) duizenden eeuwenoude steurresten onder de loep nam.

Ze stelde vast dat hier zo'n 6.500 jaar geleden niet alleen *Acipenser sturio* rondzwom, maar ook de Atlantische steur *A. oxyrinchus*, waarvan biologen dachten dat hij alleen aan de Atlantische kust van Noord-Amerika voorkwam. De Atlantische steur blijkt volgens de nieuwe studie zelfs de dominante soort te zijn geweest.

Welke soort heruitzetten?

Vandaag zijn de meeste steursoorten met uitsterven bedreigd door onder meer intensieve vangst, voor kaviaar, en habitatverlies. De achteruitgang van de steur is ook zichtbaar in het archeologisch materiaal: vanaf de middeleeuwen worden er steeds minder steurresten teruggevonden. Sinds de jaren tachtig proberen beleidsmakers en natuurverenigingen de steur te herintroduceren: *A. oxyrinchus* in rivieren die naar de Baltische Zee stromen, en *A. sturio* in Noordzeerivieren. Zo werden in 2012 in de Nieuwe Maas, bij Rotterdam, en in de Waal, bij Nijmegen, tientallen exemplaren van *A. sturio*, afkomstig uit de Gironde, uitgezet. In 2015 werd een gelijkaardige actie op poten gezet in het Haringvliet.

Maar zetten we wel de juiste soort uit? 'Op zich is het is niet fout om *A. sturio* te herintroduceren in onze wateren: hij kwam hier wel degelijk voor', zegt archeozoöloog Wim Van Neer (KBIN), die de studie begeleidde. 'Maar *A. oxyrinchus* was wel altijd talrijker. Of misschien is *A. sturio* toch een goede keuze omdat het klimaat opwarmt en de soort beter zou gedijen bij warmere temperaturen. Beleidsmakers kunnen overwegen beide uit te zetten en zien welke van de twee het haalt. De studie toont alvast aan dat we voor natuurbehoud vandaag heel wat kunnen leren uit het verleden.'

De studie staat in het vaktijdschrift [*Journal of Fish Biology*](#).

Contact

Wim Van Neer

Archeozoöloog, Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen

wim.vanneer@naturalsciences.be

02/627.44.38